

## POSTANOWIENIE

Dnia 1 czerwca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa Teresy S. i Juliusza S.  
przeciwko „A. – E.” Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością  
w K.  
o zapłatę,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 1 czerwca 2011 r.,  
zażalenia strony pozwanej  
na postanowienie o kosztach zawarte  
w wyroku Sądu Apelacyjnego  
z dnia 27 października 2010 r.,

- I. zmienia zaskarżone postanowienie w części orzekającej o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt III) w ten sposób, że zasądzoną od powodów na rzecz pozwanej kwotę 2400 (dwa tysiące czterysta) zł podwyższa do kwoty 2700 (dwa tysiące siedemset) zł;**
- II. odrzuca zażalenie w pozostałej części;**
- III. zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 1.800 (tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny, po rozpoznaniu apelacji obu stron, wyrokiem z dnia 27 października 2010 r., zmienił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 28 czerwca 2010 r., sygn. akt XIII C [...], w ten sposób, że częściowo uwzględnione powództwo oddalił i zasądził od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; jednocześnie oddalił apelację powodów i zasądził od nich solidarnie na rzecz pozwanej kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Wyrok ten w części orzekającej o kosztach procesu za pierwszą i drugą instancję zaskarżyła zażaleniem pozwana, zarzucając naruszenie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 109 § 2 k.p.c., § 5 i 6 w związku z § 12 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.; dalej: „rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r.” ) oraz art. 98 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. W konkluzji wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenia na jej rzecz solidarnie od powodów tytułem kosztów procesu kwoty 22.363.67 zł za pierwszą instancję oraz według norm przepisanych za drugą instancję, a także kosztów postępowania zażaleniowego.

W odpowiedzi na zażalenie powodowie wnieśli o jego oddalenie w części dotyczącej żądania zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję ponad kwotę 2.700 zł i odrzucenie w pozostałym zakresie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394<sup>1</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego może być wniesione jedynie na postanowienie sądu drugiej instancji co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji. Sądem pierwszej instancji w zakresie orzekania o kosztach procesu jest ten sąd, do którego kognicji należy orzekanie o zwrocie kosztów w danym zakresie po raz pierwszy. Zaskarżeniu zażaleniem podlega więc postanowienie sądu drugiej

instancji co do kosztów procesu w takim zakresie, w jakim mogło być ono wydane tylko przez ten sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie apelacyjne. Zakres ten obejmuje orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego oraz orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego w przypadku, gdy Sąd Najwyższy po rozpoznaniu skargi kasacyjnej uchylił wyrok sądu drugiej instancji i przekazał sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego (art. 108 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c.).

W odniesieniu do orzeczenia o kosztach postępowania przed sądem pierwszej instancji, o których sąd ten rozstrzyga w orzeczeniu kończącym postępowanie, zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego, określona w art. 176 ust. 1 Konstytucji, realizuje się przez możliwość jego zaskarżenia do sądu drugiej instancji. W takiej sytuacji jednak sąd drugiej instancji orzeka co do kosztów procesu, które były już uprzednio przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji, w wyniku uwzględnienia apelacji i zmiany wyroku sądu pierwszej instancji lub jedynie po rozpoznaniu zażalenia w przedmiocie kosztów. Z tych względów niedopuszczalne jest zażalenie do Sądu Najwyższego na zawarte w wyroku sądu drugiej instancji postanowienie co do kosztów procesu przed sądem pierwszej instancji. Zażalenie pozwanej w części zaskarżającej rozstrzygnięcie o kosztach procesu za pierwszą instancję podlegało więc odrzuceniu stosownie do art. 373 w związku z art. 394<sup>1</sup> § 3 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c.

Odnosząc się do zażalenia w zakresie dotyczącym kosztów procesu za drugą instancję, należy stwierdzić, że może ono zostać poddane merytorycznej ocenie jedynie w części.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono zapatrywanie, że zażalenie przysługuje stronie także wtedy, gdy sąd uwzględnił wniosek o zasądzenie kosztów procesu częściowo i nie oddalił go w pozostałym zakresie, gdyż takie rozstrzygnięcie zawiera w sobie domniemanie oddalenia nieuwzględnionej części wniosku (zob. uchwałę z dnia 11 lipca 1972 r., III PZP 14/72, OSNCP 1972, nr 12, poz. 215 oraz postanowienie z dnia 4 listopada 2010 r., IV CZ 82/10, Biul. SN 2010, nr 12, poz. 17). Pogląd ten, po wprowadzeniu do kodeksu postępowania cywilnego art. 108<sup>1</sup> k.p.c., wymaga jednak weryfikacji, a przynajmniej uściślenia, gdyż

z przepisu tego wynika, że nieobjęcie orzeczeniem o obowiązku poniesienia kosztów sądowych nie jest równoznaczne z rozstrzygnięciem negatywnym w tym zakresie.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny rozstrzygnął jedynie o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu drugoinstancyjnym, pominał zaś zupełnie rozliczenie kosztów sądowych poniesionych w tej instancji. Tymczasem w zażaleniu podjęto próbę zaskarżenia nieuwzględnienia kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym, a więc orzeczenia – w tym zakresie – nieistniejącego. Również więc zażalenie w tej części podlegało odrzuceniu (art. 373 w związku z art. 394<sup>1</sup> § 3 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c.).

O domniemanym oddaleniu wniosku pozwanej o zasądzenie kosztów procesu za drugą instancję można mówić jedynie w odniesieniu do jednego składnika tych kosztów, tj. kosztów zastępstwa procesowego, które Sąd Apelacyjny uwzględnił częściowo. W tym tylko zakresie dopuszczalna jest ocena zasadności zażalenia.

Trafnie zarzuciła skarżąca, że Sąd Apelacyjny ustalił wysokość opłaty należnej reprezentującemu ją pełnomocnikowi, za drugą instancję, z naruszeniem § 6 pkt 6 w związku z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. Zgodnie z tymi przepisami, pełnomocnikowi pozwanej (radcy prawnemu), który prowadził sprawę również w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, należy się opłata w wysokości 2.700 zł (75% stawki minimalnej w kwocie 3.600 zł), a nie – jak wadliwie przyjęto w zaskarżonym postanowieniu – 2.400 zł.

Wbrew odmiennemu zapatrywaniu wyrażonemu w zażaleniu, mimo zaskarżenia wyroku Sądu pierwszej instancji apelacjami obu stron, Sąd Apelacyjny rozpoznał jedną sprawę, dlatego też należne pełnomocnikowi pozwanej koszty zastępstwa procesowego nie mogą być ustalone odrębnie w odniesieniu do każdej z tych apelacji, a następnie zostać skumulowane.

Z tych względów usprawiedliwione było żądanie zmiany zaskarżonego postanowienia i podwyższenie nieprawidłowo określonych kosztów do wysokości 2.700 zł (art. 398<sup>16</sup> w związku z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.